

Йордан Стубел

Листило клонче

Български писател

**ЙОРДАН СТУБЕЛ
ЛИСТИЛО КЛОНЧЕ
СТИХОТВОРЕНИЯ. ПОЕМКИ.
ВЕСЕЛИ ИСТОРИИ**

chitanka.info

МАЙЧИЦА ГОДИНА

ПРОЛЕТ

*От листец
на листец
скача кос
хубавец.
По гори
и бърда
звън звъни
на стада.
Скачай, кос
хубавец,
пръв другар
и певец.
Няма сняг
и мъгли,
а цветя
и пчели.*

БАБА МАРТА СЪРДИТА

*Баба Марта сърдита
Кукуряка попита:
— Де е твоето сестриче,
мъниното кокиче,
че го няма тъдява
утром рано да става?
— Мари, Марто, къде е —
ей го де се белее.
Сгушило се и чака
бръмбарите в трънака.
Аз го викам — не чува,
като че се надува.
Вчера рано в гората
търсиха го децата.
Днеска пусти ергени
свиха китка от мене,
а пък то е, горкичко,
в снеговете самичко.*

ЗЕЛЕН СЕ ЗДРАВЕЦ ПРОВИКНА

*Зелен се здравец провикна
и златно зрънце поникна.
— Събуждайте се, мецани,
и вие, горски поляни.*

*Събуждайте се, пчелици,
излезте вече, овчици,
напъни зюмбюл, латинка
във бабината градинка.*

*Събуждайте се, дечица,
да идем в гора-горица,
на гости Скворец ни кани
в игличините поляни.*

ГОРАТА ОЩЕ НЕЛИСТИЛА

*Гората още нелистила,
и кацна птичка подранила...
От клон на клон подскача, пее
и тихо буките люлее.*

*От тая чудна песенчица
поникна първата тревица,
закука сиво кукувиче
и цъфна здравец и кокиче.*

*Момите от листа и клони
увиха пролетни корони,
а още в ранина децата
запах с коса във гората.*

БАБА МАРТА БЪРЗАЛА

*Баба Марта бързала,
мартенички вързала:
морави, зелени,
бели и червени.*

*Първом на гората —
да листят листата.
И да дойдат всичките:
щъркелите, птичките,
първият певец,
Косер хубавец.*

*После на градините —
да цъфтят гиргините
и латинки алени,
и божури шарени.
Ябълки да зреят,
круши да жълтеят.*

*А пък на дечицата
върза на ръчицата
мартеници чудни
със ресни червени.
да са ранобудни,
да растат засмени.*

ЩЪРКЕЛИТЕ ИДАТ

*Ниско над полето
щъркелите, ето,
огладнели вече,
идат отдалече.
Малко закъснели,
шарени и бели,
дълги дългокраки,
тракат човки яки.
Таз земя позната
пази им гнездата,
пази ги с години
над стрехи, комини.
Затова пристигат,
кацат се и дигат,
ходят по полята,
веселят децата.
Дълги човки тракат
и засмени чакат
в росните ливади
кекерици млади.*

КОС

*Пак ще дойде Кос-свирец,
пролетният хубавец,
и със своята песен стара
ще пробуди Минзухара.
Кукуряк ще зеленее
и Жълтурчето ще пее.
А в полето по синчеца
ще застърже Скакалеца
и хорце ще залюлей:
циго-миго, циго, хей!
Ще се хванат на хорцето
и ще скачат до небето
всички брѐмбари, мушички
и цветчета, и тревички.
Само нашта мързелана,
нашата старата Мецана,
ще оглежда, ще се чуди
кой ли рано я събуди.
Па ще иде на реката
да се цопне във водата,
рухото да си измие.
После ситно ще извие
ситно хорце на поляна:
Лиса, Ежко и Мецана...
А в листака, хубавец,
ще им пее Кос-свирец.*

ХЕЙ, ЮНАЧЕ...

*Хей, юначе Кукуряче,
със накривено калпаче,
много рано зеленееш
и се киприш, и ми пееш.*

*— Слушай, малко Буболече,
пролетта настъпи вече,
на игличина поляна
рипа весела Мецана.*

*Да се знае, да се чува,
с китка здравец лазарува
на роднини и познати,
на сюрмаси и богати...*

ЗАСРАМЕНА

Буболечка-лечка
седнала на клечка,
да ми се надува,
главица да вири,
зер и тя с гъдулка
знаела да свири!
Постъкми се малко
и почна да търка,
почна, но, горката,
отначало сбърка.

Ех, пък кукуряка
като чу, та прихна,
та от смях полето
два дни не затихна!
Вика, та се къса:
— Тичайте, другари,
тичайте, елате,
свирци-цигулари,
вижте буболечка
как свири на клечка!
А пък тя, горката,
като млада булка,
пламна и захвърли
пустата гъдулка.

Пламна като огън
и от срам заплака,
а до нея весел
смей се кукуряка...

ПЪРВА ПРОЛЕТ

*От хайдушката поляна
гледа старата Мецана:
около ѝ няма сняг,
вместо него кукуряк
цъфнал вече,
а далече
клон до клон гора люлей
и листец се зеленей.
Ето свирят бели свирки
на пастири и пастирки —
и от топлите бърда
звън се носи от стада.*

МАРТЕНИЦИ

*В нашта пролетна градина
цъфна алена коприна,
цъфна жълта и пембяна
на игличина поляна,
Баба Марта я наплете
със пискюлчета и цвете,
и навърза по кошари,
на овчарки и овчари,
на кълните ечмени —
да са росни и зелени,
по егреци, по лозята,
на горите по листата,
по широки равни двори,
по хамбари и обори —
да са пълни тежки крини,
плод да има по градини,
та да пеят от душица
всички български дечица,
да дочакат ранобудни
нови мартеници чудни.*

ЗАБЛЯЛО СТАДО

*Забляло стадо овчици
и белоноги козици...
Овчар им дума и свири,
по горни, долни баири:
„Пасете, стадо, пасете,
пасете трева и цвете,
трева е млада, зелена,
вода е бистра, студена,
дорде на здравец листата
на младост дъхат в гората,
дорде се напрат люлее
и минзухарът жълтее,
дорде са тия поляни
от първа пролет огряни,
а ситни, дребни дечица
венчета вият в горица...“*

ОВЧАРСКА ТОРБИЦА

*На овчарска торбица
кацна стрина мушица.
На листо се люлее,
па си дума и пее:
„Ех, ти, бяла душице,
ти, овчарска торбице,
като минат пастири
през зелени баири,
ще повикам Стояна
на хайдушка поляна,
да посвири с кавала,
че е пролет огряла,
че е гора листила
и е роса росила,
че е сочна тревата
и са млади стадата.“*

МОМА ХУБАВИЦА

*Цъфнала е в момина градина
на два реда алена калина,
а до нея гледа ясноока
бяла ружа, тънка и висока.
Росни да са, малка хубавица
вечер ги поливала и пяла,
в люлчица градинска се люляла:
— Ти люлей ме, люлчице, полека
нека дреме къщната пътека,
да остана сама-самничка,
да ми пее само златна птичка,
да ме свари бялата зорница,
да порасна чудна хубавица
като тази ружа ясноока,
като нея тънка и висока.*

РАННА ПРОЛЕТ

*Плзнали са брѣмбарите
и овчари с кучетата,
седнали са бабичките
да си галят внучетата.
А на прага дядовците
запушили луличките —
хем си стягат џървулите,
хем си броят паричките.*

*Мързеливо над стрехите
налягали котациите,
мъркат, мъркат под слънцето
и си сучат мустаците.
По мегдани, из нивите
викат гайди с пискуните:
— Живо, здраво — до лятото
да узреят кратуните!*

ЛЮЛЕЙТЕ СЕ, НИВИ ЗЛАТНИ

*Люлейте се и шумете вий,
ливади с китно цвете,
и вий, тюля необятни,
и вий, мои ниви златни!*

*Още с ранната зорница
пей ви птичка хубавица,
пей сърцето на селяка
и ви гледа, и ви чака.*

*Зърното да се налее,
друго слънце да огрее,
та под веселата стряха
да отдъхне сиромаха...*

ЖЕТВАРСКА ПЕСЕН

*На листо в една усойна
кацна птичка сладкопойна,
клъвна мъничко тревица
и заниза песенчица:
— Ред по редом се редете,
рано жътва започнете,
нека звъннат паламарки,
на жетвари и жетварки,
та да чуят златни ниви,
утром гургулици сиви,
че се ронят по нивята
на пшеницата зърната.*

ОГРЯЛА Е МЕСЕЧИНА...

*Огряла е месечина
бял трендафил във градина —
та поръси среди лято
само сребро, само злато.*

*Всяко стръкче и тревица
върза бисер и жълтица.*

*Утром росна и засмяна
да ги бере Янка, Яна,
а пък вечер във градина
да ги ниже на коприна.*

БЯЛО ПЕРЦЕ

Бяло перце-перушинка
спряло в Янина градинка,
да почине, да погледа
жълта ружа на два реда.
Бяла Яна гласовита
пее песни и го пита:
— Перушинке, перце леко,
като идеш отдалеко,
като ходиш нашироко,
нашироко и високо,
не видя ли в късно лято
по горите малко ято,
сто врабеца гладни, сиви
да се реят сговорливи?
Вчера сутрин тука бяха,
а на пладне отлетяха.
— Срецнах, Янке, бяло ято
да ми зоба жълто злато.
Зобаха си, сговорливи,
сто врабеца гладни, сиви,
каниха се, Янке, Яно,
пак да дойдат утре рано,
че ти носят за гerdани
жълто злато и мерджани.

ЕСЕН

*Мое стадо неброено,
равно поле осланено,
и ти, горо пожълтяла,
и ти, птичко закъсняла,
и вий, ручеи студени —
що така сте нажалени?*

*— Ех, побратиме, овчарко,
няма вече слънце жарко,
няма китната иглика,
ни врабец да чурулика,
няма радост по егрека,
смях по горската пътека,
само вятъра несвесен
свири есенната песен...*

ТАКА ВРАБЧЕТО ЧУРУЛИКА...

*На градинската врата
чукна жълта есента.
И Септември ѝ отвори,
па ѝ весело говори:
— Гостенко, добре дошла!
Заповядай, влез, ела!...
Плодовете пожълтяха
и къпините узряха,
и ще има да ядем,
живо-здроаво да растем,
та след зимата, когато
дойде веселото лято,
рано още от зори
да сме годни за игри!*

ФИДАНКА

*Неусетно лятото премина,
но ще видиш, синко, догодина
как и тази мъничка фиданка
ще разлисти и ще хвърли сянка.*

*А до друга пролет цветовете
ще се бялнат между клоновете,
после плод ще вържат и налято
ще жълтеят круши като злато...*

*Тъй растат в градини и полета,
и по ниви класове, дръвчета —
веселият дъжд ги напоява,
слънцето честит живот им дава.*

ВРАБЧОК

*Де отиде? Как премина
лятото и таз година?
Ала ей че пак Врабчока
от тополата висока
нажалено чурулика,
да го чуят виком вика:
„Бях по ниви, по хамбари
и край весели кошари,
вред храница благодатна
зобах в утрината лятна.
Веселих жетварки млади
и косачи по ливади.
Ала вече есента
брули жълтите листа.
Натъжен, сега в неволя
от сърце ще се примоля
пак за мъничко храница
на немирните дечица“...*

ЕСЕННА ПЕСЕН

*Птичко моя закъсняла,
и ти, горо пожълтяла,
и вий, ниви и баури,
чуйте, вече есен свири...*

*Свири над стрехи, комини,
пее в глухите градини
и с окапалата шума
съска някъде низ друма.*

*А дъждът вали, потраква,
сякаш лятото оплаква,
и без радост, без надежда
нещо шепне и нарежда.*

*Че над синори и ниви
дните тягостни и сиви
пак ще станат ясни, бели,
щом земята сняг застели.*

ГРОЗДОБЕР

*Рано с ясната зорница
стана Янка хубавица,
със роса да се умие,
тънка песен да извие,
преди слънце по лозята
да отиде при децата...
Па вървяла, що вървяла,
на една полянка спряла.
Чули я врабците диви
и кадънки горделиви.
— Хей вий, птички сладкопойни
от полета и усойни,
дигайте се, с мен тръгнете
или пътя ми кажете,
вече слънце е огряло
и е жълто пожълтяло
тежко грозде — златно злато, —
грее с веселото лято.
Със огньовете, с песни вчера
почна вече гроздобера...*

В ГОРАТА СВИРИ ЕСЕНТА

*Прибраха зърното и вече
в гората свири есента
по черни клони и листа,*

*зави над хижи и комини,
в поля и глухи равнини;
сланата всичко ослани*

*и клюмна старата градина;
до нея пътя запустя
без смях, без песни и цветя.*

*Врабчето само нажалено,
за да не бъдеме сами,
остана в нашите земи —*

*да ни напомня, че отново
в гората с първите листа
ще дойде с песни пролетта...*

ГЪБА

— Добро утро, дружке,
гъбо Червенушке,
що си тъй самичка
като кукувичка?

— Ах, сестро, сестричке,
мънина мушичке,
жълта есен свири
по гори, баири
и по дървесата
няма ги листата,
и не пеят чудни
птички ранобудни.
Затова самичка
като кукувичка
в таз гора студена
тъй съм натъжена.
Нямам нито братец,
нямам ни сестрица,
няма де да сложа
алена главица...

НЕДЕЙ СТАВА, ЯНКЕ, ЯНО...

*Недей става, Янке, Яно,
недей става сутрин рано...
Росен здравец набери ми,
че се канят люти зими.*

*Сняг полята щом навее,
нека стрък се зеленее,
да ми носи от гората здраве,
радост на децата...*

ВРАБЧОВАТА МЪКА

— Добро утро, врабче сиво!...
Що си днеска мълчаливо,
неопрано, неумито,
пък отгоре и сърдито?
Дали гъста мъгла сипна,
дали мравчица те щипна,
или едър лешник свари,
че те клъцна и удари?

— Що ме питаш, що ме маеш,
нали виждаш, нали знаеш —
житце нямам във хамбара
ни трошица за попара.
А пък зла се зима кани
по ливади и поляни
и не зная що да чина
с тая гола перушина...

СНЕЖКО-БЕЛОДРЕШКО

— Белодрешко, ти ли пак
тук довея този сняг?
Ти ли цяла нощ валя,
та полето побеля?
— Та не знаеш ли, че аз?
Ний дойдохме с Дядо Мраз.
Дядо Мраз е остарял,
затова е побелял.
Аз съм негов малък внук.
Чак до март ще бъдем тук.
По гори и планини
ще играем със шейни.
Ще лудува дружно с нас
веселият Дядо Мраз.
Имам със торба игри
за дечицата добри.
А пък който е юнак,
ще му дам самур-калпак.
Затова дойдох нощес
и е побеляло днес.

ДЯДО МРАЗ

— Дядо Мразе, добър ден!
Днес си много пременен!
Само скреж ти е брадата,
лед — ръцете и краката.
Пък бодеш като с игли
и вали, вали, вали...

Над земята чисти, бяли
падат меките парцали,
снежна пелена покри
плодни ниви и гори.

Ала ний не се боиме,
горе всички ще вървиме
горе, там, на планината,
нека да лети шейната.
Имаме за студ и сняг
топли шапки и калпак...

СНЕЖИНКА

Ой, снежинке бяла,
що си закъсняла,
пак ли със врабчето
беше на полето?

— Не, детенце будно,
бях във царство чудно,
там играх игралки
със другарки малки,
с братчета, сестрички,
все от сняг звездички.
Закъснели — ето,
идем от небето.

ЗИМА И ГОРА

*Горо, горо побеляла,
ни сънувала, ни спала,
що си без цветя и птички,
без овчари и козички?*

*— Зла е зима зазимила,
всичко с преспи е покрила —
и пътеки, и кошари,
затова съм без овчари.*

*Ала аз съм още будна,
чакам нова пролет чудна,
кукуряка и синчеца,
и синигера певеца.
Да поникнат пак в полята
светли, чисти семената.*

ЗИМНА РАДОСТ

*Вредом сняг е навалял,
ей го пада чист и бял.*

*Над гори и равнини
стеле меки пелени.*

*А блажено под земята
сън сънуват семената.*

*че над черните бразди
майчица грижовна бди,*

*с топли дрехи ги покрива
и им пее, и приспива,*

*и ги пази от студът
напролет да изкласят.*

НОВОГОДИШНА ПЕСЕН

*Сурвачице алена,
много си ми галена,
весела, засмяна,
жълта и пембяна.
Сякаш че си цвете;
нацъфтяло лете,
божур и калина
в момина градина!*

*С тебе ще дочакаме
мама да сурвакаме,
татко, още баба —
да е сладък хляба.
Все да бъдем сити
и да сме честити.*

*Весела година,
здраве до амина
на деца и птички,
мир, любов на всички!*

МЕЧЕТО СУРВАКА

*Сиво мече
дрян насече.
Нашари го,
накичи го
с януарска мразовина
и със алена коприна.
Па отблизо и далече
провикна се сиво мече:
„Сурва, сурва до година,
до година, до амина!...
Зелен здравец по горите,
сладко грозде по лозите,
жълто жито по хамбари,
бяло стадо по кошари,
пълни ракли със имане
за стопанки и стопани.
А на малките дечица
в пошовете по жълтица,
да растат и таз година
като ябълка в градина!...“*

ХЕЙ, ДРУГАРИ...

*Хей, другари
сурвакари!
Хей, юнаци
със калпаци!*

*Дрян е цъфнал на поляна
с чудно хубава премяна:
всяка клонка позлатена,
всяка пъпка посребрена
с бял варак и мразовина.
Сурва, весела година!...*

*Едро жито по хамбари,
тлъсти агнета в кошари,
руйно вино по мазите,
мед и восък по пчелите,
пълна къща със имане —
мир и обич да настане,
да живеят като братя
всички хора по земята,
че земята е градина...
Сурва, весела година,
до година, до амина...*

МАЛЪК СЕЧКО

*По голите баири
сърдито ей го свири,
ту вее низ градини,
в огнища и комини,
ту шари по стъклата,
на зимата цветята.*

*Ту вее преспи бели
по друми запустели,
ту спре и пак удари
над стрехи и кошари
и шепне с обич свята
на зърното в земята.*

*А то, зърното, чува
и вече му се струва,
че горе слънце грее
и малка птичка пее,
ала седи и чака
да цъфне кукуряка...*

ПЕСЕН

*Шушул-мушул-шушулак,
с рунтав мечешки калпак,
с пояс дълъг до коляно
ида пак, дечица, рано,
да пропъдя снеговете,
от реките ледовете,
пак да цъфне като цар
жълт и пламнал минзухар.*

*Шушул-мушул-шушулак,
със брада и със кривак
мен ме чакат млади, стари
и овцете по кошари,
да ги пусна из баири,
с буйно весели пастири,
пак да грейне като жар
златен пролетния цар.*

*Шушул-мушул-шушулак,
ида от небето чак;
с пояс дълъг до коляно,
да ви будя сутрин рано,
че ще мине ластовица
над немирните дечица,
чак тогава с буден глас
ще ви кажа кой съм аз.*

ЦЪФТИ, РОДЕН КРАЙ!

ЦЪФТИ, РОДЕН КРАЙ!

*Цъфти, цъфти ти, роден край,
сега е месец май!...
Сега трудът звъни и пее,
по нивите зърното зрее,
та жетвата да дойде пак
за работливия селяк.*

*Цъфти, цъфти ти, роден край,
сега е месец май!...
Със песни весело измина
за нас учебната година —
в училищната стая пак
ще дойдем през септември чак...*

ОБЛАЦИ

— Облаци, кажете —
накъде ще спрете?
— Ний сме дъждоносни
и ще спрем, дечица,
над гора-горица.
Ще полеем всичко:
кукуруз, ечмени,
тревите зелени,
угарите плодни,
нивите, полята,
да растат житата...

ТРУД

*Днеска оня ще гладува,
който само мързелува.
Нали всеки е роден
за труда благословен?
И орача,
и копача,
и овчаря,
и жетваря —
в непосилен труд гори
рано още от зори...*

ВИЙ, ПОЛЕТА...

*Вий, полета, рано нацъфтели,
и гори, и косове запели,
чувате ли как от планината
с ручеите слизат и стадата!*

*Чувате ли веселите свирки
на деца, пастири и пастирки
как се носят с гълъбите сиви
към небето — над гори и ниви.*

*И трептят, от слънце позлатени,
дървеса, листа, треви зелени,
жълтите игличени поляни
и децата румени, засмяни.*

*А сеячът, след труда нелесен,
слуша с радост пролетната песен,
слуша как честити под земята,
изкълнили, никнат семената.*

ТИ РОСИ, РОСИЦЕ...

*Ти роси, росице,
над трева и листи —
утре да са чисти.
Шума и ливади
весело да греят
и да зеленяят.*

*Утре цветен Гьорги
с пролетните птички
ще обходи всички:
младите посеви,
къщи и стопани,
и гори, поляни.
Ний ще го посрещнем
с клончета върбица
и със песенчица;
той ще ни дарува
дни честити, леки
и имот на всеки,
ниви и градини,
мед като жълтица,
жито и пшеница...*

СЕЙ, СЕЯЧО...

*Сей, сеячо, сей земята,
дай живот на семената,
зърното да стане клас,
да блести роса-елмаз.*

*Нивата да се налее,
а до нея ще люлее
майка мъничко дете:
там синът ти ще расте.*

*Тъй от века до амина
ще се храни род, родина.
Нали твоя стар баща
тоз завет ти завеца?*

*Затова ти сей земята,
дай живот на семената,
от зори, сеячо, сей,
радост, вяра да изгрей!*

ЗИМЕН СЪН

*Спи, земя, сънувай в тишината,
няма слънце, птички във гората...
Пушат само белите комини
и пустеят равнини, градини.*

*Ала там, дълбоко във земята,
пеят чудна песен семената.
Чуваш ли я как шуми, не спира —
нова радост, нов живот извира.*

*С тази песен ти растеш и грееш,
с нея ти, сеячо, утром сееш,
да покълнат напролет зърната
с празника честит на свободата...*

ЗАВРЪЩАНЕ

*Препускай, конче, свечери ли,
ще стигнем у дома,
преминахме двете могили
и старата чешма.*

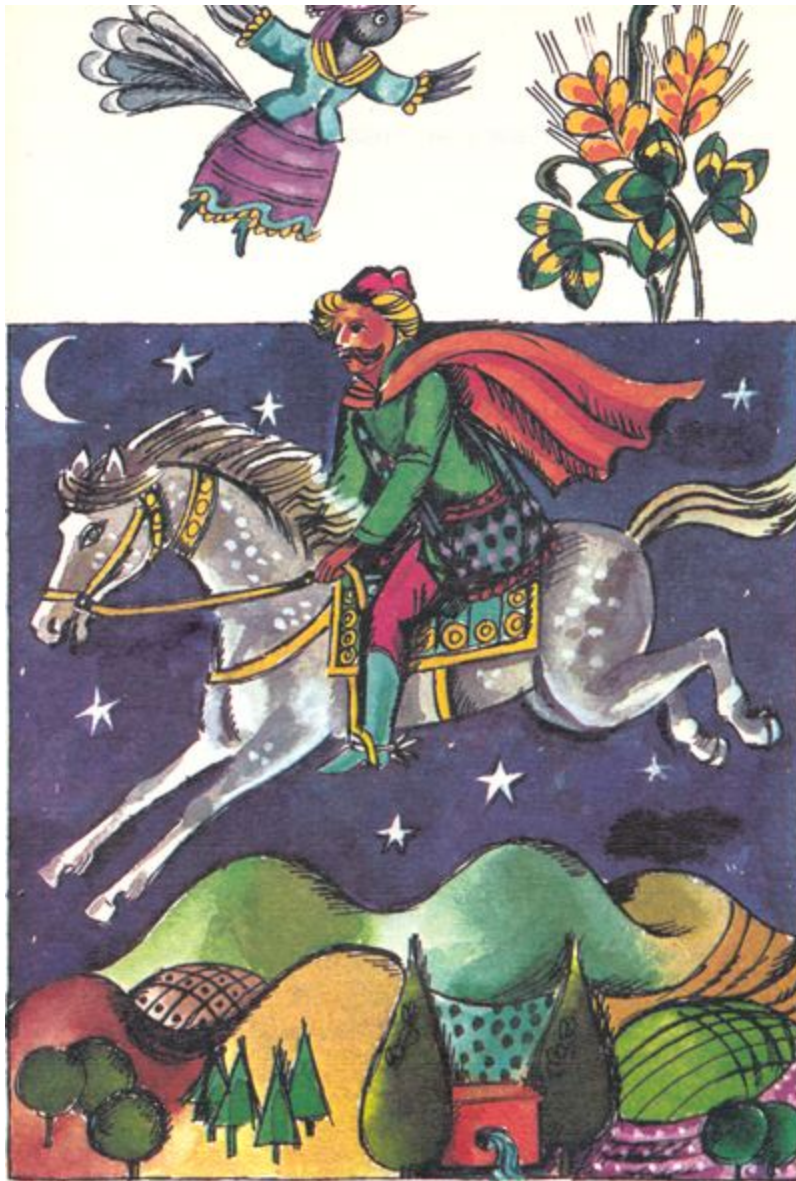
*Не се плаши, препускай леко
към сините бърда,
изгря по пътя ни далеко
вечерница звезда.*

*Завърнем ли се, вѣн на двора
ще ни здрависат пак
и чужди, и далечни хора,
и моят син юнак.*

*Със вино, с китки минзухари
и веселия саз
ще дойдат младите овчари
със агнета при нас.*

*И кукувичката ще кукне,
та здраве и живот
да има, пролет като пукне,
по стока и имот.*

*Дошла е мирната година,
ечи несдържан глас —
за теб ще има детелина,
за мене — житен клас...*

КЪМ ПЛАНИНАТА

*Там, където слънце грее
в мир, покой и тишина,
в ранна пролет зеленее
нашата родна планина.*

*Там в зори звънят стадата
и шумят треви, листа,
там отеква низ полята
на овчари песента.*

*Във ливадите зелени
свети утринна роса,
светят жълти и червени
цветове и дървеса.*

*Там ще идем утре всички,
дето слънчевият свод
носи с веселите птички
радост, здраве и живот.*

ПЕТЛЪО КУКУРИГА

*Петльо кукурига,
а гласът му стига
зад село, където
зеленей полето...
— Ставайте бре, хора,
слънце грей на двора!
Стягайте ралата,
да орем земята!*

*Румени, момите
викат по чешмите:
— Вижте, вижте време,
пак ще се сбереме
лудо да запеем
и да залюлеем
с радост, от сърце
весело хорце!...*

РАБОТНА РОСИЦА

— Будна ли си хей, Росице,
будна ли си, хубавице?...
Не е рано, кос засвири,
блее стадо по баири,
а на вола на рогата
вече кацна и мухата.

— Станах, станах, шилигарко,
станах преди теб, овчарко,
веселата шир погледнах,
па на стана с песен седнах,
да не губя време златно,
ткая, ткая бяло платно,
тая пуста немотия
само с труд ще я надвия...

ЗАДРУЖЕН ТРУД

Женал дядо, женал
рано по тъмница
просо и пшеница.
Ронили се ниви,
жълти като злато,
по Петрово лято.
Минали жетвари,
па от път се спряли
и му се присмяли:
— А бе, старо-харо,
та така ли бива,
сам сред тая нива —
със една душица
месец ще ти трябва
да оженеш хляба!
Звъннаха тогава
сърпове и песни.
И когато зайде
слънце над полето
и запя щурчето,
класовете бяха
весели, засмяни,
на кръстци събрани...

МЪРЗЕЛИВА РАДА

*Понеделник беше,
ситен дъжд валеше,
вторник си замина
влажен през комина,
па си мисли Рада:
днес е пуста сряда,
ходи се на гости
и се постно пости,
а в четвъртък трябва
да се меси хляба,
петък на пазара
всичко ще закара.
В събота ще жени
старите ергени.
Платното ще беля
на света неделя...*

КАКА СТАНА

*Пуста така Стана,
върла мързелана!
Ни тъче, ни шие,
ни преде къделя.*

*Само днес, по чудо,
във света неделя,
мързеливо клекна
долу под лозите —
хем си песен пее,
хем дои козите:*

*— Хора, християни,
лошави комиши,
утре ще ми дойдат
гости кираджиши.
Рано със метлата
двора съм помела,
за година време
хурка съм изпрела.
От Великден почнах
да тъка платното,
щях да го привърша,
да не е хорото.*

*И затуй ме мислят,
че съм мързелана,
няма по-работна
от така ви Стана!*

*Тъй си тананика
долу под лозите,*

*и от три дни вече
все дои козите.*

ДА РАСТЕМ, ДА БРАНИМ СВОБОДАТА!

ОБЕЩАВАМ...

Обещавам, другари, пред всичките днес,
да милея и браня народната чест...
Обещавам на дело с димитровски плам
за родината себе си, всичко да дам.

Обещавам да бъда във зной и във студ
между първите пръв във неспирния труд.
Да раста като вас пионер-бригадир
и да крепна в борбата за братство и мир.

Обещавам да бъда прилежен във клас,
обещавам да тача народната власт,
да се уча на доблест, на право, на ред,
обещавам със устрем да крача напред.

Обещавам, щом чуя, тръби че тръбят,
да изляза и аз да се боря с врагът,
и тогава със песен под синия свод
обещавам, другари, и моя живот...

ЧУДНАТА КЪЩА

*В тази къща мъничка и чудна
някога живял е Димитров,
затова е слънчева и будна,
пълна с книги, радост и любов.*

*Много свидни спомени са скрити
тука между нейните стени,
мъка по другарите избити
в неспокойни и тревожни дни...*

*Щом вратата тихо се отвори,
като че ли неговия глас
чуваш пак сърдечно да говори,
бащински застанал между нас.*

*Затова над тази чудна къща
светла петолъчката гори,
обич всенародна я обгръща,
чучулига пее във зори...*

ПОДРАНИЛА ПЧЕЛИЦА

— Хей, пчелице,
хубавице!...
И гората,
и тревата
още не е зеленила,
а пък ти си подранила...
— Чуй, овчарче,
чуй, другарче!...
Литнах в утринта сребриста
да здрависам тракториста,
нашата, веселата шир
и сеяча бригадир.
Днес над всеки слог и нива
труд и радост се разлива,
на труда и пролетта
всички пеят песента!

ЛУДО ПРОСО

*Лудо просо, полудяло,
пълнокласо и узряло,
колко буйно се люлееш,
колко весело ми пееш
като мъничко момиче,
като пролет волно птиче.
— Как, другарче, да не пея,
мен сеялка ме засея
рано с есенното слънце,
ред по редом мойто зрънце
легна тихом под браздата
и така заспа в земята...
Щом закука кукувичка,
просената ми душичка
цъфна пак в кооператива,
изкълнах — и станах нива...*

*И сега във утрин лятна,
чакам жътва благодатна!...*

ОРИ, ОРИ!

*У тебе радостно и честно
днес пламенно сърце гори —
аз знам, другарю, не е лесно,
но ти ори, ори, ори!*

*На наште прадеди земята
ще те дари със чуден плод,
затуй ори и сей нивята,
и пей с работния народ.*

*За нов живот със тракториста
ти пей във ранните зори
и с тая песен волна, чиста
във буря, в дъжд ори, ори!*

СБОГОМ, ЛЯТО...

*Сбогом, лято, птички сладкопойни,
и на вас, полета и усойни...
Млъкнаха в ливадите, горите
веселите птички и игрите.*

*Тегнат тежки плодове узрели,
ябълки и круши пожълтели,
а до тях врабчето чурулика
и от клон на клон подскача, вика.*

*„Хей, деца, на ранина станете,
цъфнало е есенното цвете,
нека всяко китка да увие,
пътя до школото да покрие.*

*От венци и слънчице да грее,
та звънчето радостно да пее,
с димитровска обич във сърцата
да растем, да браним свободата.“*

РОДНА КНИГА

*Още от мънички с тебе растеме,
тебе ний сричаме, учим, четеме,
ти ни със българска обич засука,
обич към светла и чиста наука.*

*Ти ни разказа за нашите герои,
водили битки по горски усои,
паднали гордо и честно в борбата,
за да изгрее у нас свободата.*

*Ти ни разказа за новите хора
и за мира, и труда, и миньора,
и за работника и тракториста,
и за боеца — пилота, танкиста...*

*Колко си слънчева, твърда, велика!
Колко е сладък у тебе езика!...
С него, родино, от люлка растеме,
с ботевска вяра във паметно време...*

ДУНАВСКА ПЕСЕН

*Ти, моя земьо родна,
с градини и жита,
навред развей свободна
на Дунав песента.*

*И светла, необятна
отново нашта реч
по равнината златна
да екне надалеч.*

*Полята да залее,
да цъфне цвят до цвят
там, дето вече грее
живот и благодат.*

*И весела, и плодна
шуми със пролетта
велика и свободна
на братство песента!*

ПРОЛЕТ В ГОРАТА

*Защо си, горо, ранобудна,
излъга ли те пролетта?
— Не е, но ме погали чудна
на бодри хора песента.*

*Тогава в клоните ми птици
запяха с бистрата вода
и минаха край мен войници
на щика с алена звезда.*

*Здрависаха ме с твърди стъпки,
с усмивка в ранните зори,
затуй от цвят и жълти пъпки
сега снагата ми гори.*

*Затуй от клон до клон люлея
живота в птичите гнезда
и като майчица им пея
за обич, мир и свобода!...*

ВОЙНИЦИ

*Минават стройни, на редици
и пеят лъвове-войници...
Ехтят гори, поля, балкани
от маршове и барабани.*

*Те всички носят под шинела
една душа пламтяща, смела,
за обич и за труд родена
и в битки кървави калена.*

*За тях несгоди, мъки няма
и все по-силна, по-голяма
любов синовна и велика
гори в очите им, във щика.*

*Те бранят тебе, майко родна,
земя свещена и свободна,
от робство, врагове, тъмници! —
Вий, свети български войници!*

КИТКА ЗА ГЕРОИТЕ

— Какво береш, момиче?
— Бера синчец, кокиче,
бера и китки вия,
та пътя да покрия
на много братя мои,
нечувани герои.

Преминат ли през село,
на гордото им чело,
велика и сърцата,
ще грее свободата,
що в битки и несгоди
към светъл ден ни води.

С кокиче и иглика
ще им накича щика,
гърдите, раменете
с гергьовско росно цвете,
със здравец от усоите
за слава на героите...

КОНСТИТУЦИЯ

*Конституцийо народна!
Днес родината свободна
с нивите и пролетта
пей на братство песента.*

*Твойта майчина закрила
върна българската сила,
в теб сега звъни гласът
на метала и трудът.*

*В тия дни велики, славни,
всички ний пред теб сме равни,
няма пръв и няма втор,
няма мрачният затвор.*

*Конституцийо народна!
Днес родината свободна
сее бъдещият плод
на щастлив и нов живот.*

МОЯТ ТАТКО

*Там, при буките зелени,
горе, в Стара планина,
пеят ручеи студени,
носят хлад и ведрина.*

*Вечер залезът разлива
над ливадите покой,
дето татко ми почива,
паднал във неравен бой.*

*Ала той у мен живее,
силен, непокорен пак,
днес на гроба се люлее
цъфнал аленият мак.*

*Ще отида в планината,
там, при ясните звезди,
да му кажа — свободата
че изгря и победи!*

ПЕСЕНТА НА СВОБОДАТА

*Ти ми расна и порасна
като пиле в утрин ясна
във босилкова градина,
под трендафил и калина.*

*Месечинка те е гряла,
майка в люлка ти е пяла
ведно с Дунав и Марица
чудна, стара песенчица.*

*Нея пеят по ливади
в ранина косачи млади,
с нея дига чук ковачът
и оре и сей сеячът.*

*Твоя татко към свобода
с нея будеше народа,
с нея в битката загина
на Ирин-Пирин планина...*

ГОРСКИ ПРИЯТЕЛИ

КОС ПРЕДВЕСТНИК, Я ЗАПЕЙ...

*Кос предвестник, я запей,
горски клони залюлей!
Виж, по малката пътечка
свети златна буболечка,
рано тръгнала е пак
между цъфнал кукуряк
да послуша от душица
твойта чудна песенчица...*

*Кос предвестник, я запей
и синчеца залюлей!
Чуе ли сърна-сърница,
ще отиде за тревница,
дето малката пастирка
свири на върбова свирка.*

*Кос предвестник, я запей,
младо-старо залюлей!
Твойта радост нека екне,
та на всеки да олекне.
На мегдана сред селото,
ситно почне ли хорото,
аз под буково дръвце
ще им свиря от сърце...*

КУКУВИЦА КУКА

*Кацна птица кукувица
на дърво високо,
разлюля дърво брезово
сред поле широко.
— Ти люлей се, аз ще кукам,
семе да поникне,
злато да класи по ниви,
нов живот да бликне.
Пак да екнат луди песни
низ поля, грамади,
да налее сок тревата
в китните ливади.
Пак юнаци да преминат
през поле широко —
аз да кукам и да гледам
от дърво високо.*

РАНО ПРОЛЕТ ПЕЙ СКВОРЕЦ

*Рано пролет пей скворец:
— Ти вали, вали, дъждец,
напои навред земята,
да поникнат семената
и над синора зелен
да изгрее ясен ден,
та когато дойде лято,
да се рони житно злато
и от всеки стрък и клас
да остане и за нас.*

*Да зашетат млади, стари
по дворове и хамбари
във ръце със пълни крини,
както ланските години,
че трудът да бъде драг
за работния селяк.*

ЖАЛБА

*Завайкала Лисаната,
заохкала сирашката,
че овчари в бачията
одрали ѝ опашката.*

*Занарежда разплакана,
погрозняла, оскубана:*

*— Ах, опашке-опашчице,
моя сестро загубена!*

*Ти ми беше имането
и във старост опората —
затова ли отхраних те,
да те гледам у хората?*

*Да се китят гидиите,
да се перчат юнаците,
като кривнат през зимата
по мегдана калпаците.*

*Ех, опашке-опашчице —
тапа-тупа по шията!
Ти ме вкара във селото,
ти остана в бачията...*

ЛИСТИЛО КЛОНЧЕ

*Листило клонче калина,
листило цвете в градина.
До него с гердан на шийка
мънино птиче Скатийка
пее ли, пее честито:
да никне овес и жито,
да никне просо-храница
и детелина тревница.*

*Дочуха в бели кошари
все подранили овчари.
Овчар ми свирка засвири
и младо стадо потири.
Дочуха моми, ергени,
увиха китки зелени.
На всяка китка жълтица
за ситни, дребни дечица...*

СВИЛА ГНЕЗДО ВРАНУША

*Сред полето на круша
свила гнездо Врануша.
Свила го е, горкичка,
без другарки, самичка,
до зелена тревница
и до бистра водица.
Че напети гарджета,
все немирни момчета,
ще се ширят честити —
и доволни, и сити,
ще ми грачат на круша,
да се радва Врануша.*

ПРАЗНИК

*Пее славей във градинка
между ружи и латинка.
Слуша ясната зорница
чудната му песенчица.
— Пей ми, птичко подранила,
аз съм всичко посребрила —
и тревите, и листата,
и на птичките перцата.
Със зората съм зорила,
всяко цвете оросила,
да са чисти и умити,
още весели, честити.
Снощи слязох на земята,
над горите и полята,
нося радост от небето —
чуден празник за детето...*

ЧУДНАТА ПЕСЕН

*Никнала тревница
под върба-върбица.
Никнало игличе,
лайка и кокиче.
Слънцето ги гряло,
птиченце им пяло
и ги веселило
радостно и мило,
от душа-душица,
с чудна песенчица.*

*Ала ей заграка
шарената сврака.
Махна със крилете
над трева и цвете
и със завист ядна
птичката нападна,
от листа и клони
песните прогони.
И не чу се вече
близо и далече
рано във усойни
песни сладкопойни...*

*Залиняха всички
цветенца, тревички,
сякаш че полята
ослани сланата.
Само жаловито
късно нейде — скрито,
свиреше щурчето
тихо низ полето.*

.....
*Този свят чудесен
не цъфти без песен...*

ГУРГУЛИЦА ГУКА

*Ни роси росица,
ни ветреџ повява,
гургуличка гука,
клони разлюлява.
Под дърво брезово
млад юнак се мери,
пиле нажалено
дума и трепери:
— Не мери ме, братко,
палаво юначе,
аз съм сред гората
мънино сираче.
Затова от тъмно
гукам нажалено,
да ме чуе майка
от дърво зелено.*

ГОРСКА ПЕСЕН

Сърна-сърничка
тръгна самичка,
дето полека
вий се пътека.
Ронят се дренки —
зрели, червенки —
ронят се сини
едри къпини.
Ала самичка
сърна-сърничка
утром минава,
вечер остава,
па се оглежда
и се навежда.
Пийне водица,
хрупне тревица
сочна, зелена,
росна, росена.
Па си мърмори
и си говори.
Дивата круша
само я слуша...

КОС И МЕЧЕ

— Мече, мече, малко мече,
де отиваш? — кос му рече.
— Де така по тоз дъждец?
Пак ли тръгна за медац?
— Косчо-босчо, та не чу ли?
Едър лешник се търкули
и ме викна на игра
във зелената гора...
Ще бера с роса росени
сладки ягоди червени,
крушки вкусни и узрели
като злато пожълтели
и да търся татко, мама,
че ги в къщи още няма...

ЗАЙЦИ СТРАХЛИВЦИ

*Катеричка скача,
лист по лист се рони,
дигат шум и врява
лешникови клони.*

*Чули сиви зайци
в горските букаци,
трепнали горките,
вирнали мустаци.*

*Сгушили са всички,
сврели се в шумака,
царят им продума:
— Пак война ни чака,*

*зайци-юначаги,
нека сме готови,
дръжете по-високо
пушки и ножове!*

*Хукнали тогава
всички през баира.
Катеричка скача,
лешници събира...*

ПТИЧА ДРУЖИНА

Пяла птичка, пяла
низ поле широко
ясно и високо.
Да я чуят всички
дружки сладкопойни
от гори усойни.
Чули, недочули,
ей че долетяха,
весело запяха.
Като пеят, питат
своята сестрица,
птича хубавица:

— Викаш ли ни, сестро,
или ни се стори
в сините простори,
че сокол се вие
и като трепери
все към нас се мери?

— Вас се стори, дружки,
ала над поляни
мен се ястреб кани,
от зори ме гледа
и децата гони
от листа и клони.

Затова ви чакам,
че ми помощ трябва,
а сама съм слаба...
И сокол изгледа
птичата дружина,

литна и отмина.

СМОК ОМАЙНИК И КОСЕР ПТИЧКА

*Смок омайник от душица
засвирил е песенчица.
Свирката му свири леко
нашироко и далеко.
Полски вятър я разнася,
косер птичка му приглася
и му дума: „Свири, братко,
и по-медно, и по-сладко:
нека стигне песента ни
златни ниви и поляни,
бели стада със овчари
и жетварки, и жетвари
да извият хоро вито —
та да зрее златно жито.“*

ЛАТ-ЛАТИНКА

*Лат-латинка
във градинка
нацъфтяла,
жълта, бяла,
цвят люлее
и се смее,
че Шурчето,
тъй напето,
все я дири,
да ѝ свири.
А пчелица —
хубавица,
с пипалцата,
със крилцата
ту се трие,
ту ѝ пие
и росата
от листата,
и прашеца
от цветеча.*

ВЕЛИКДЕНЧЕ

*Великденче цвят люлее,
Зайо-байо му се смее
и му дума на закачка,
че е цвете за играчка.
— Сестро, кой те боядиса,
тъй червено те изписа?
Че кога джуджето свари,
та за присмех те нашари?
Пък отгоре цвят люлееш
и се гордо червенееш.
Не те бива, малко цвете,
ни за пролет, ни за лете...*

*А великденчето клето,
нажалено сред полето,
цвят към слънцето отвори
и на Зайо отговори:
— На Великден съм родено,
затова съм най-червено.
Затова ме тъй наричат
и децата ме обичат.*

КУКУРЯК

*Присмехулник кукуряк
кривна весело калпак.
И зашета по ливади,
по поляни и грамади.
Шеговит, подканя, буди
буболечки, пеперуди,
дробни, мънички мушички
и врабци и пойни птички.*

*Като ходи, виком вика
бледожълтата иглика,
ту овчарската торбица,
на синчеца годеница
и лютичето засмено
да излезе на зелено.
Че реки запяха бистри
и гората се разлисти.*

*Тънко писна кукуряка:
„Няма време да се чака!“
Но гласа му чуха всички,
и деца и пойни птички,
животинки и мушици,
все напети хубавици.
И разцъфнаха цветята
по горите и полята...
Чак тогава кукуряка
позасука си мустака,
и запя, засмян, унесен
пролетната чудна песен...*

ЗЕЛЕН ЗДРАВЕЦ ПЕЕШЕ

Зелен здравец пееше,
мечка му се смееше.
„Смей се, смей се, Мецано,
и ти, снежна поляно!
Скоро ще ми засвирят,
скоро ще ме подирят
все овчари-
другари
със овчици-
сестрици,
с кукуряче-
юначе
и кокиче-
момиче.
А врабеца-
кумеца
ще събуди гората
да ѝ листят листата...“

СРЕЩА

Срещнаха се във полето
Зайо-Байо и щурчето.
Спряха до зелена шумка
на почивка, на раздумка.

— Де си ходило, другарче,
мързеливо цигуларче?
— Де не ходих, зайче сиво,
зайче сиво, закачливо.
Бяхме сбрани на седянка
у кумицата Лисанка.
Бяло платно кос тъчеше,
а синигерът предеше.
Най-работният — врабеца —
с човка теглеше конца
и мотаеха совалки
две-три катерички малки.
Аз пък работа не диря —
най-обичам да си свиря.
Ами ти къде си било,
дългоухо зайче мило?

— Бях във близката горичка
за водица, за тревичка.
После слязох във селото,
беше почнало хорото.
Лудо скачаше пъдарят,
дваж по-лудо градинарят,
та в градините зелени
хрупах моркови червени...

ДЕЦА ЗАСМЕНИ

ЧУХТЕ ЛИ, ДЕЧИЦА...

*Чухте ли, дечица?...
Първа кукувица
с първа пролет кука
на зелена бука:
пак да падне дъжд,
да поникне ръж.
Клас да се налее,
жито да узрее.
Да са подсладени
ябълки червени.
С кошове да има
круши цяла зима,
а пък във пошове
да тежат грошове...*

ЗЕЛЕН ВЕНЕЦ

*Подухна ми тихо ветрец,
та издуха медно гумно,
на гумното сиво конче,
на кончето синьо седло,
на седлото малко дете,
на детето зелен венец,
зелен венец все от здравец,
все от здравец и иглика.
Да е дете живо-здрaво,
живо-здрaво и весело...*

СЛЪНЦЕ ЗАЙДЕ...

*Слънце зайде
и закука птица,
птица кукувица.*

*— Кукай, кукай,
да те чуе баба,
да умеси хляба.*

*Кукай, кукай,
да свари чорбица
с лобода, с водица.*

*Кукай, кукай,
че сме вече два дни
като мишки гладни!*

БЯЛА КАПЧИЦА

*Капна бяла капчица
на Янкина шапчица,
та росила росица
по овчарска торбица,
по тинтява, игличе
и гергьовско кокиче.
Цъфнали са, огрели,
низ полето запели,
чули птички в гората,
във селото децата,
па ранили със Янка
на лисича полянка,
свили китки игличе
и гергьовско кокиче.*

ТИ, МОМИЧЕ...

— Ти, момиче, ти, сестрице,
рано цъфнало кокиче,
знаеш ли къде се дяна
нашата хубавелка Яна?
Мравка чу, па се обади:
— Ей я в горните ливади,
с песен сбира по тревата
на синигера перцата,
да се кичи зиме, лете,
че не вехнат като цвете,
да расте, да хубавее,
рано пролет да ни пее...

ЯНКА И МЕЧЕ

Отбила се Янка
на меча полянка.
Седна да почине,
дорде слънце мине.
Па си тихом рече:
— Ела, малко мече,
ще ти дам тревница
и вода-водица,
цвете самокитка
и месена питка —
меси я мама,
да раста голяма.
Мечето дочуло,
бързо си обуло
меките цървулчета
на върха с пискюлчета,
със по две звънчета
като на момчета,
та да плаши всичките,
вълците и птичките.
Палавото мече
като се затече,
та се спря при Янка
в росната полянка.
Устица отвори,
па ѝ заговори:
— Хубавелке, дружке,
Янке теменужке,
аз не ща тревница,
ни вода-водица,
нито самокитка,
ни месена питка,

*нито син синчец —
ще ми се медец
и игри игралки,
че сме още малки.*

БРАТЧЕ И СЕСТРИЧЕ

*Братче и сестриче
на пътечка спрели,
минзухар видели.*

*Минзухар ги пита
тихо, от душица:
— Де така, дечица?*

*Отговарят двете —
братче и сестриче:
— Търсиме кокиче.*

*Китка да увием,
че е първо цвете
и го няма лете.*

*Върнем ли се в къщи,
с обич най-голяма
ще закичим мама!*

ПЕСНИЧКА

— *Бабо Месечинке,
бяла, побеляла,
много си ми рано
у дома огряла.*

— *Рано тръгнах, детко,
с първата звездица
трябва да приспивам
малките дечица.*

*Утре като почне
Слънчо да ги буди,
нека са отспали,
палави и луди!*

СВИРЕЦ

*По поляни, по баири
мойта свирка чудно свири.
Чуйте: трили-трили-ли,
млади, стари весели.*

*Тук под цъфналата круша
всеки иде да я слуша
и със младия врабец
вием китки от синчец.*

ТРОПЧО

*Тропчо днеска е сърдит,
изпоцапан, неумит.*

*Ту се качва по дувара,
ту с кокошките се кара,*

*па се блещи и се пули,
цъфналите сливи брули...*

*Ту котака ще удари
или по стените шари,*

*пише, драска и рисува,
но не може да кротува.*

*Ето вече зайци, мечки,
разни малки буболечки*

*и човеци най-напред,
наредени ред поред.*

*Той и баба си с метлата
нарисува на стената*

*как прегърбена и стара
само ходи и се кара.*

*Но за тая пакост дребна
баба му го пак издебна*

*и го хвана и нашляпа,
че стените изпоцапа.*

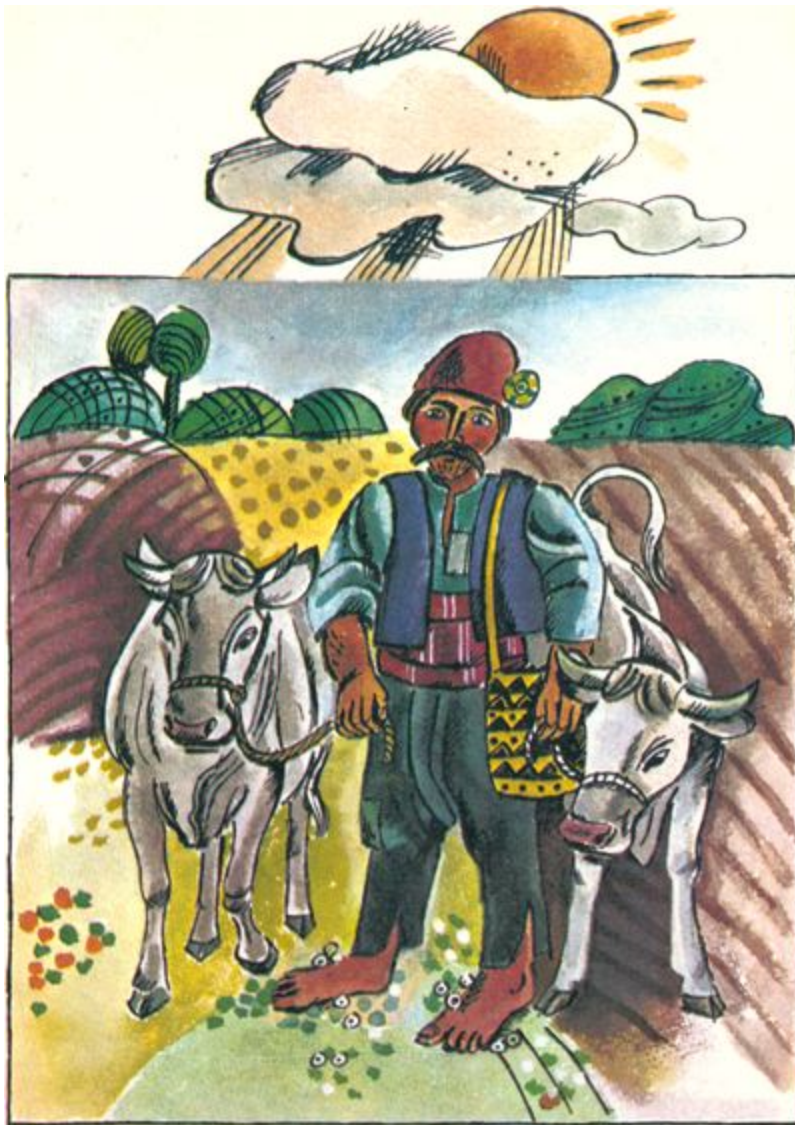
*И удари го на плач
тоя палав рисувач...*

ЮНАК

*Днес съм весел и честит,
че съм хубаво измит.
Като ясно слънце грея,
като рано птиче пея,
със охота сладко ям,
затова раста голям.
Затова между децата
най съм силен във играта,
боря ли се — все надвивам,
уморя ли се — почивам.
Рано ставам всеки ден,
да съм бодър и засмен,
и със бодра радост пея
сто години да живея.*

КРИВЧО

Срещна ли по друма
Кривчо да се криви?
Срещнах го да води
два воловци сиви.
Пернал на калпака
шарена иглика
и ги води Кривчо,
и си тананика:
— Ой ле, ниво, ниво,
ниво неорана,
докога ще нося
риза неопрана?
Докога ще ходя
вечер по чешмите,
дрипав на хорото,
грозен за момите?
Дал ми господ здраве,
зъби като клинци,
ала, ниво, ниво,
нямам си опинци!
Слънцето залезе
под широки ниви,
дето Кривчо криви
с два воловци сиви.

НАУКА СПОЛУКА

— Момченце-
вработенце,
къде си ранило
с перо и мастило?
Със книжка голяма,
без татко, без мама?...
Със молив, с тетрадка,
без каква си Радка?...
— Ех, чичко Септември,
недей ми се чуди —
нали ме събуди
да ида в гората
да уча с децата!
Калинка-малинка
и малкото мече
отидоха вече
да учат наука,
да стигнат сполука...

БАБА И ДЯДО

ПРОЛЕТ ИДЕ!

До трън дядо седна
и далеч погледна,
дето снежни ниви
дремат мълчаливи.
Па извика дядо
като лудо-младо:
— Ставай, бабо, вече
ей я отдалече
пролет се надига,
радостна пристига...
Бялото кокиче
ето го наднича,
а до него чака
смешльо кукуряка —
чашка да разтвори
и да заговори
на поля и птички,
да запеят всички...

ДЯДО И СЛАВЕЙ

Дядо стана,
па подхвана:
— Славей чуден,
ранобуден,
що ми пееш,
та люлееш
ниви златни,
благодатни
и цветята
по полята?
Да бях младо
с вакло стадо,
та да пея,
да лудея
по планини
и рудини,
със момите
по чешмите.
Аз да ходя
и да водя
и хорото
във селото,
и юнаци
из букаци...

ПРИКАЗЧИЦА

Тръгнала ми баба,
време да не губи,
тръгнала, отишла
ряпа да наскуби.
Не намери ряпа,
бяла и червена,
и се върна баба
много уморена.
Па я пита дядо,
пита и се смее:
— Мари, пуста бабо,
ряпата къде е?
— Скубах, дядо, скубах,
ала във гората
срещнах Кумча Вълча,
па ми взе торбата.

ТРЪГНА БАБА

Тръгна баба полечка
по таз козя пътечка.
Като ходи, не спира,
нито място намира
със зелена тревица —
да почине душица.
Бръмбари я изпасли,
че са едри порасли,
и немирни козици
с дълги, бели брадици.
Те се чудят и маят,
и се питат, не знаят,
де ли баба отива?...
— Пак за млада коприва,
да я стрие със трици
във големи паници,
да нахрани свинчета,
бабините момчета...

СЯЛА БАБА

Сяла баба райкин боб,
сяла, колко сяла,
сяла и заспала.

Заръмял дъждец едвам,
три дни и три ноци —
баба спяла още.

Напоил земята вред,
урви и долини,
ниви и градини.

И поникнал райкин боб,
цъфнал нашироко,
попълзъл високо.

Па завързал, пожълтял,
минали се ноци,
баба спяла още.

Чак кога се залети
слънце я припече,
баба мръдна вече.

И от дългия си сън
тихо се събуди,
гледа и се чуди.

„Божке, че какво е туй?
Колко ли съм спала,
та не съм разбрала?

*Втасал райкиният боб,
втасал и жълтее,
па ми се и смее...*

*Чакай да ти кажа аз,
зер съм огладняла,
като съм поспала..."*

*Стъкна огън отведнъж
в близката горица
и свари чорбица...*

ДЯДОВАТА ЧЕЛЯД

*Отиде дядо с торбата
за диви круши в гората.
Гора му мира не дава
и го на присмех задява:
— Де ти са, дядо, децата,
те да ти носят торбата,
те да отбрулят крушка,
ти да си виеш мустака?
— Как да ти кажа, горичке,
горо ле, моя сестричке,
малките в къщи играят,
пет са на лозе, копаят,
другите десет — жетвари,
нивите женат с другари...*

НА СТОЛ СИ ДЯДО СЕДЕШЕ...

*На стол си дядо седеше,
ситни парици броеше,
ситни парици, грошове,
та да си купи волове
и той да впрегне колата,
да иде горе в гората
от тъмно още с дренкари,
дренки червени да свари.
Има си дядо храница
храница, жълта пшеница,
от два шопара сланина,
солена цяла година,
едно си няма, горкия —
от дренки сладка ракия...*

БАБИНА ПЕСЕН

Сей ми, ситце, сей,
весело ми пей...
Във зори съм станала,
работа захванала.
Петльо кукуригаше,
та селото дигаше.
Сей ми, ситце, сей,
весело ми пей.
Да умеся питичка,
да е душа ситичка,
да очистя леца
за чорба гореща,
да нахраня всички —
и деца, и птички.

БАБА И ДЯДО

*Баба сладка кашица вареше,
столчето ѝ дъбов желъд беше.
Ала как се желъда търкули,
клекна баба и очи опули,
та събори още и гърнето.
Два дни близа лакомо прасето.
Викна баба, като луда Яна:
— Тичай, дядо, каша не остана...*

*Чу я старо-харо отдалече,
от гора зелена се довлече,
ядом гледа и със яд мърмори:
— Мари, бабо, пак ли пакост стори?
Желъд ли е столче за седене,
малко не помисли ли за мене —
че ще бутнеш със крака гърнето?
Или каша готвиш за прасето?*

*— Що съм крива, дядо белобрадо,
като ходиш весден с вакло стадо,
та не мислиш, че на твойта баба
на три крака едно столче трябва.
Крива ли съм — счупи се гърнето.
Да сме живи, да гоим прасето...*

БАБИНО ВРЕТЕНЦЕ

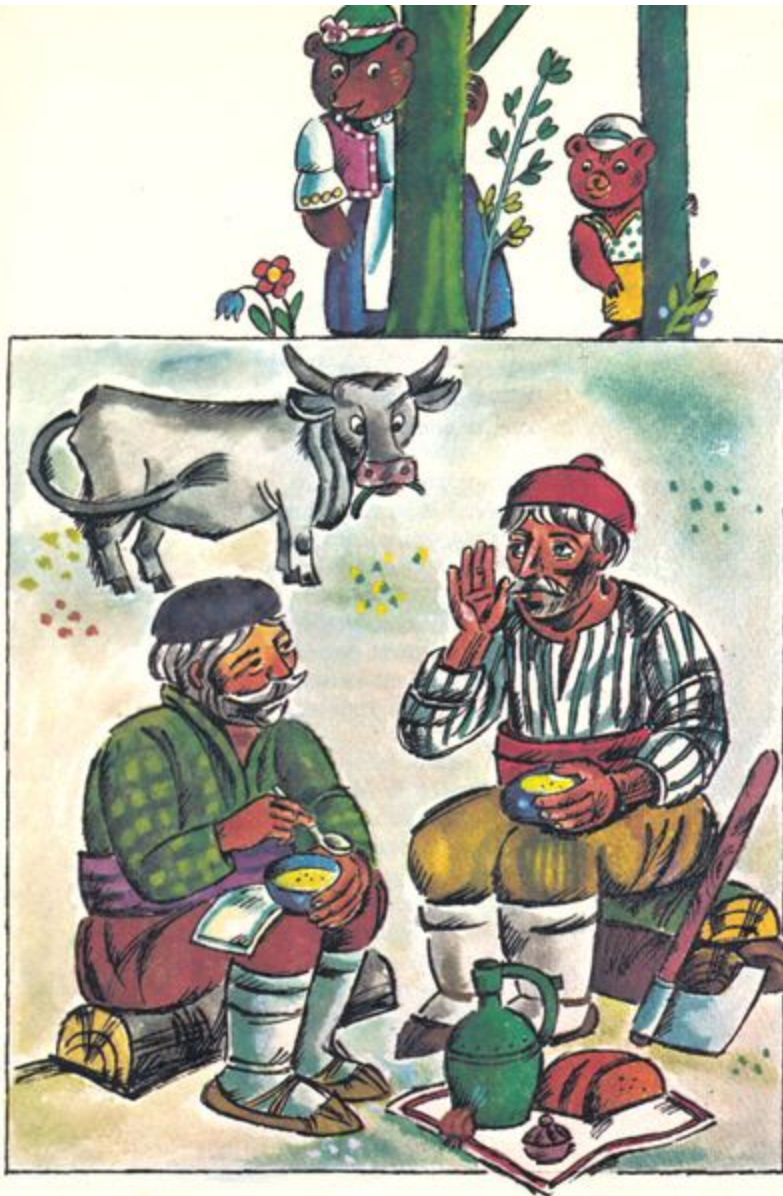
*„Шарено вретенце,
бабино момченце,
нани, нани, нани,
баба ще те храни
с кашица от гъбки,
че си нямаш зъбки.
Моя дядо вече
много е далече.
Някога с колата
тръгна за гората,
тръгна и пропадна,
мечката го грабна.
Оттогава тука
никой не почука...“
Тъй си баба пее
и я сън люлее.*

СВИРИ ДЯДО

Свири дядо и си пей:
„Тилилей, тилилей!
Имах баба Цървулана,
баба умна и разбрана,
по седмица не ядеше,
а по месец не предеше.
Само сбираше грошовци,
да си купим чифт воловци;
две козици хубавици
като гиздави царици,
да ни дават млечице,
а млякото — масълце.“
Свири дядо и си пей:
„Тилилей, тилилей!
Ала стана, каква стана,
тръгна баба Цървулана,
тръгна утром за гората
на комшията с колата —
сухи съчки да докара,
сухи съчки два товара.
Зад долища и баири,
пуста Меца я задири.
Мойта баба Цървулана
сдругари се със Мецана,
че имала малко мече
като мъничко човече.
Него щяла да отхрани,
да го гледа, да го брани.
Не ѝ трябвали грошовци,
ни козички, ни воловци...“
Свири дядо и си пей:
„Тилилей, тилилей!“

ДЪРВАРИ

Тръгнали са дървари,
двама-трима другари,
да отидат в гората,
да напълнят колата
със върлини дъбови
и със трупе букови.
Сечището стигнали,
грозна врява дигнали.
Секли, колко секли,
седнали, па рекли:
„Умната, полечката,
да не чуе мечката,
че със своите дѐчета,
седем-осем мечета,
гледай, че довтасала
и ни поизпасала
старата брадица
като стрък тревица.
Че къде се дяваме
и за присмех ставаме
във селото къосави,
със оплюти носове.
Бабите ще плачат,
няма да ни рачат.“

СТАРИ-МЛАДИ

*Седяла баба, вайкала,
дъвкала трички-корички,
три дни не спала, мислила
как да спечели парички.*

*Да иде долу в селото,
да купи бяла пшеница,
а пък за дядо шарена
яврова свирка двойница.*

*Па да подкара песните,
та да ти писне ухото —
дядо да свири ситната,
баба да води хорото.*

ГОРА И БАБА

*Сред горица осланена
седна баба уморена.
Нито ясно слънце грее,
нито пойна птичка пее.*

*— Що си, горо, запуспяла?
Що си жълта пожълпяла?
Що си вече без тревица
и без весели дечица?
Нямаш, горо, млади дружки,
нито сини теменужки,
нито шарено игличе,
нито напрат и кокиче,
ни рогати буболечки
по усойни и пътечки...*

*— Бабко стара, остаряла,
нищо, че съм запуспяла,
нямам си трева-тревичка,
нито цвете, нито птичка,
ни юнаци
със калпаци,
ни поляни
със мецани,
ни по голите пътечки
подрашили буболечки...*

*До ще пролет по земята,
ще листят у мен листата,
ще горят поля засмени
свежи, росни и зелени...*

ПЕСЕН НА ВРЕТЕНЦЕТО

*За момиче, за момченце
пее чудното вретенце
и сред бабината презжда
нещо весело нарежда:
„Щом със баба изпредеме,
две недели ще тъчеме
бяло платно за кошулки —
за деца и млади булки,
тежки вълнени сукмани
и за опаси колани.
А за старите гидии,
все от селото комшии,
топла бозова абица
и кесийка със жълтица...“*

НЕБИВАЛО

ЩЪРКОВА ЛЮЛЧИЦА

На Иван Каралийчев

Вързала е люлчица
щърковата булчица
на дрянова дрянка —
да е по̀ на сянка —
и под крива круша —
да ѝ пази суша.
В люлчицата, слабички,
две-три малки жабички,
като се люлеят,
тиха песен пеят:
„Ний не щеме люлчица!
Щърковата булчица,
тя е лакомия
с тази дълга шия.
И кога затрака,
знаем що ни чака.
Ами, божке милички,
дай ни малко силички
да отвържем люлката,
да уплашим булката,
да се чуди щърка
кой ли ѝ побърка,
кой ли я нападна,
че се връща гладна...“

ПТИЧЕ-КУКУВИЧЕ

На зелена чука
поникнала бука,
гледа ясноока,
като прът висока.
А от нея птиче,
птиче-кукувиче,
непорасло още,
кука и се пощи:
— Мили хубавици,
мънини мушици,
спрете на раздумка
на букова шумка,
че е мойта човка
като мухоловка.
Спри и ти, комарче,
братец и другарче,
аз пораснах вече
като сиво мече
и от вчера зная
лудо да играя.
Ще ни свири тука
под зелена бука
музикант-свирец,
палав скакалец.
И кога застърже,
ще го лапна бърже.

ДЕТЕ И ЗАЙЧЕ

ДЕТЕТО

Зайче, мило зайче,
сиво и страхливо,
що не ме поглеждаш,
що си горделиво?
Ще ти дам водица,
хрупкава тревичка,
после ще играем,
както ний си знаем.

ЗАЙЧЕТО

Бързам, детко, бързам
в близката горичка.
У дома остана
майка ми самичка —
да ми ший лапчунки
и кожухче ново,
като дойде зима
да ми е готово.
А пък аз отидох
да извикам кака,
тя живее близко,
долу под лещака.
Че на мама вече
аз съм ѝ отмена,
тя е остаряла
и е уморена.

ДЕТЕТО

Щом те чака майка,
бързай, зайче сиво,
тя поглежда вече

*плахо и страхливо
и ти се надява
скоро да се върнеш,
та да я целунеш,
и да я презърнеш.*

ЗАЙЧЕТО

*Сбогом, сбогом, детко,
а пък догодина,
щом се пукне пролет,
пак оттук ще мина.*

МРАВКА КЪЩА ГРАДИЛА

*Мравка къща градила
до висока могила,
до иглича поляна
и тинтява засмяна.*

*С помагачи-играчи
и напети свирачи,
със комари-гайдари
и лениви зидари,
с бояджии-пчелици
и дюлгери-мушици.*

*Цяла пролет градили,
къщичката стъкмили:
с два комина високи
и прозорци широки.
Най-напред вратичка
от зелена тревичка.*

*Мравка гости покани
все от близки поляни.
Ала стана, що стана:
нашта мравка, горкана,
дорде къща отвори,
вятърът я събори!*

КОСТЕНУРКА И БУБОЛЕЧКА

*Тръгнала самичка
през гора-горичка,
ходи и се щурка
баба Костенурка.*

*На върбова клечка
стрина Буболечка
отвисоко гледа
като дълга Неда.
Отвисоко пита,
във шумака скрита.
Шума зеленее,
Буболечка пее:*

*„Баба Костенурка
ходи и се щурка
през гора-горица,
да пасе тревница
по гори, ливади,
за мушици млади.“*

**— Буболечке драга,
много ти приляга!...
Като остарееш,
няма да се смееш.**

*Само туй ѝ рече,
рече отдалече
и се пак защурка
баба Костенурка.
във гора-горица,
да пасе тревница...*

ЖАБЕШКО ХОРЦЕ

Хванали се за ръце,
друсат весело хорце,
рипат малките жабчета,
между тях е най-напета
стара майка кекерица,
пременена хубавица...
А от срещните баури
ситно-ситно смок им свири,
смок им свири и напява,
и ги весело задява:
— Тъй ви искам, да се знае,
как напролет се играе,
ту назаде, ту напреде,
във хорцето няма ред.
Нека сте ми все засмяни
като горските поляни!
Ала ей че се зададе,
шарен щъркел се обади
и по старому затрака,
без да мисли, без да чака,
приблужи се и без страх
лаком глътна две от тях.
Бедните жабчета — ето,
развали им се хорцето.
А наблизо от върбака,
натъжено смок заплака...

КЕКЕРИЦА

Тръгна Кекерица
в долната чаршия,
иска за парица
шарена шамия.
Свилено фустанче —
педя тънко платно,
гривна и коланче
и герданче златно.
Чехълчета нови,
китка за ухото,
та да е готова
утре за хорото.
Ала продавача,
нали е Комара,
взе да я закача,
че е много стара.
Па ѝ се присмива
горе от дюкяна,
че не ѝ отива
свилена премяна.
Ала не дочака
Кекерица стара,
викна и заплака,
та събра пазара.
Струпаха се всички
бръмбари, мушички —
отбор дюкянджии
в дългите чаршии.
Па я натъкмиха
като гиздосия,
па ѝ нагласиха
шарена шамия.

Свилено фустанче
от тъкано платно,
чехли и коланче
и герданче златно.
Пуста Кекерица,
ето я засмяна,
купи за парица
свилена премяна.
Хукна през ливади
с китка на ухото,
дето жабки млади
рипат на хорото...

ПИСМО ОТ ЛИСАНА ДО МЕЦАНА

*Отдавна то било. Веднъж Мецана
получи тази весела покана:
— Добричка моя, хубава Мецано!
Три пъти става ида сутрин рано,
не зная как и де да те намеря,
да те поканя утре на вечеря.
Ще ми гостуват нашенци-другари,
ще дойдат и кумиците ми стари.
Ще викна Кърта, Ежка и Осела,
че може да поканя и Петела.
Затуй бъди и умна, и прилична,
ти, моя Мецо, скъпа и обична.
Наготвила съм агнешка чорбица
и съм натрила люта лютеница.
Един котел сварих със млада леща,
източила съм баница гореща.
Не стигне ли, ще хапнеш от Осела,
а за закуска ще държим Петела.
Че те са мои гости, туй го зная,
ала реших такъв да бъде края.
Речеш ли само, зная, че ще можем
и кърта във търбуха си да сложим.
На Ежка ще простим, и то защото,
ти знаеш, във бодлите му е злото.
И тъй, сега довиждане и чакам,
защото няма време да протакам
таз хубава и весела покана...
Оставам с поздрав,
твоята ЛИСАНА...*

ЩУРЧЕ-СВИРЧЕ И БУЛЧЕ-НЕВЕСТУЛЧЕ

— Хей, свирецо,
хубавецо!
Хей, другарче,
цигуларче!
Лятос, братко, като свири
по стърница и баири,
по зелените поляни,
по ливади и мегдани,
сбра ли зимнина, храница
или някоя парица?

— Ех, ти, байновото булче,
мое драго невестулче!
Не съм лаком за храница,
за овесец и пшеница.
Аз съм щурче,
щурче-свирче,
свирих весден низ полята,
с песни да растат децата.
Свирих вечер край чешмите,
да са весели момите.
Та да срещат годещари
и калесници сватбари...

СИНИГЕР ЩЕРКА ЗАЖЕНИ

*Синигер щерка зажени
по тия поля зелени.*

*Покани млади сватбарки,
все кукувици болярки:*

*косове — горска дружина,
и още врабец роднина.*

*Ядоха, пиха, дордето
есен ги свари в полето*

*и черна врана заграка,
и дъждец ситен заплака*

*над равни, пусти полета,
над голи, боси врабчета...*

ЗИМА ИДЕ

*Хей, хей, гарван стар!
Де си ходил? — По пазар...
Натоварих на колата
топли дрехи за децата.
Купих вълна сто къдели
и чорапи по-дебели,
две лисичета одрани,
да не мръзна като лани;
и кожухче, и терлички,
и за малките чепички.
А за веселата булка
ръкавици и качулка,
и чадърче за дъждец —
да се пука гол врабец.*

ЕСЕННА СРЕЩА

— Добър ти ден, Кума Лисано...

Къде си подранила рано?

— Отивам, Вълчо, към гората,

да купя дрешки за децата,

че есен ослани горите

и ниско паднаха мъглите.

— Пък аз, Лисанке, от селото

ще си набавя най-доброто:

и топли дрехи за децата,

фустан от вълна на жената,

фланелки, прежда и храница,

та да наситиме душица...

Отиде Вълчо във селото,

в кошарата му спря окото...

Невязъл още, и в капана

опашчицата му остана...

МИШКИ-УЧЕНИЦИ

*Вече и мишоците
почнаха уроците
горе на тавана
около капана.*

*Клекнали са всичките:
първом ученичките,
после учениците
до чувала с триците.
Уж ги учат старите
да четат букварите
и на школки песни
хубави и лесни.*

*Ала за мишоците
трудни са уроците.
Туй ужасно сметане,
писане и четене,
още рисуване
и естествознание...*

*Старият мишок
е учител строг.
С пръчицата шари,
де когото свари,
ако не внимават,
щом им преподават...*

*Ала ей капана
хлопна на тавана.
И отсреща маците
вирнаха мустаците.
С моливите, с книжките
пръснаха се мишките.*

СВАТБА

Я кажи ми, Ежко,
глупав Таралежко,
де се е видяло
Лиса да кротува
и на меча сватба
Бръмбар да кумува?
А Щурец да свири,
Мравчо да нехае,
весел Заю-баю
хоро да играе?
Жълва да подканя,
гости да събира
долу от селото,
горе от баира?
Врабчо хляб да меси,
Скакалец да тича,
булката да милва
и да я облича.
Ти толкова чудо
знаеш ли, кажи ми
и такава сватба,
дето няма име?
Вчера ти не беше,
че на бързо стана —
три дни и три ноци
женихме Мецана.
С Вълча я венчахме —
Вълчо си го бива,
пък и тя е харна,
млада и красива.
Кукуряк набрахме,
папрат и иглика,

и венци стъквихме,
както е прилика.
Ех, да беше, Ежко,
луд би станал, брате,
всеки да те кани,
да ти вика: „свате!“
Всичко беше чудно,
всичко беше лесно,
агнета и пуйки,
печени чудесно.
Лиса май посбърка,
че си пийна доста.
Нали си я знаеш
малко си е проста!
Взе да се задява
нещо със Врабеца,
рипна, нож извади
люто Скакалеца.
Да се не надяваш,
толкоз се запали.
То се знае, няма
сватба без скандали.
Хеле, даде господ,
че ги вразумихме
и до късно заран
ядохме и пихме...

ПРИКАЗЧИЦИ

КОЙТО УЧИ, ЩЕ СПОЛУЧИ

*Седна зайчето на сянка
с батъовата си читанка,
седна между трън и цвете
и дълбоко се зачете.
Ту картинките занича,
ту пък ситно-ситно срича
разни песнички игриви
и гатанки причудливи,
пише, пише до забрава
и самичко си разправя.
Но отде го чу мухата,
сбра роднини от полята,
па ги пита, па им дума,
не нахалост, не на глума:
— Хей, роднини, я кажете,
и ти, сестро, ситно цвете,
под туй слънчице огряло,
пусто, де се е видяло
зайче под листова сянка
да се учи на читанка?
Нали мравката е умна,
нали си е сладкодумна,
тъй отвърна на мухата:
— Слушайте, добри роднини
от полета и градини,
книгата е днес за всички,
за деца и пойни птички —
трябва памет да береме,
трябва книги да четеме,
само оня ще сполучи,
който знае, който учи...*

ЛИСАНА-ПРЕСТРУВАНА

От гори, ливади
Ежско се обади:
— Добър ден, кумичке,
хубава Лисичке...
Нещо май и днеска
пак не си доволна.
— Остави ме, Ежско,
от стомах съм болна.
Вече три дни става,
като бясна вия —
ни тревица хапвам,
ни водица пия.
Ти къде на тука,
Ежско Ежовина?
— Тръгнал съм да диря
бащина градина.
С мен ела, Лисанке,
времето го бива,
да похапнем нейде
младичка коприва.
Тя е и полезна,
лековита, здрава,
за стомах е чудо,
па и сили дава.
— Щом е тъй — да дойда,
Ежо Ежовина,
та дано намерим
бащина градина...
Тръгнали полека
двама отзарана —
Ежо Ежовина
и Кума лисана.

Ала ето Кърта,
ето го не свърта,
пътя им прегражда
и им се обажда:
— Добро утро, Лисо!
Добро утро, Ежско!
Накъде самички
като кукувички?
Неотдъхнал, Ежско
отговори тежко:
— Слушай, братко Кърте,
Лиса я не бива,
три дни вече става,
как стомах я свива.
Тръгвай да вървиме,
та да я спасиме.
Ала пуста Лиса —
нали път я чака,
хитро на земята,
легна и заплака:
— Нямам сили вече
да вървя далече.
Ами който знае,
нека ми побее,
та дано разкара
болката в стомаха!
Тия три дни, Кърте,
сякаш триста бяха.
Ежско се замисли,
надалеч погледна,
па каза на Лиса,
както му е редно:
— Ах, Кума-кумичке,
хубава сестричке,
почини си още,
малко е до края!
Като стигнем горе,

ще извикам Зая.
Той сега в шумака
чака и кротува,
него ще помолим
да ти поврачува.
Сепна се Лисанка,
па се поразшава:
— Аз си отпочинах,
да вървим тогава.
Дълъг път вървели,
нищо не видели,
ала чак на края
срещат Зая-бая.
— Зайко, братко Зайко —
Ежско се обади, —
тръгнахме да търсим
бащини ливади.
Лиса зле е болна,
Лиса я не бива,
ах, дано намерим
билки и коприва!
Вярвам, че ще има
някъде тъдява
или меча пита,
или пък тинтява.
Гледай я, горката,
от корем се свива!
Хайде, Зайче-байче,
с нази за коприва!
Тръгнаха тогава —
Лисанка не става:
легнала, кротува,
болна се преструва.
— Ах, какво ни стигна!
Лиса е умряла —
нали три дни вече
нищо не е яла?

Па замоли Ежко:
— Зайче, ако знаеш,
я легни до Лиса,
та да ѝ побаяш.
Зайо, без да мисли,
скокна, па стъписа,
право до зъбите
на кумица Лиса.
Нещо до главата
взе да ѝ хортува,
зер за лоша болест
зайчето врачува.
Лиса се спотая
и едва кротува,
и едва се сдържа,
че я смях надува.
Тъй мълча Лисанка
ала не дотрая,
зина и се хвърли
и изхруска Зая.
Хапна си месенце,
па се пообади:
— Тъй си хапвам, Ежко,
само на поклади.
Кърта се уплаши,
свря се във земята —
и така, горкия,
отърва главата.
А пък клетник Ежко,
като затрепери,
във една хралупа
бърже се намери.
И така на Лиса
мина ѝ стомаха,
ала пак изтегли
Зайо сиромаха...

ЧУДНАТА ПИТКА

Гледай, питка се търкаля,
всяка къща обикаля,
а след нея сълзи рони
малка мома и я гони.
Ала питката не чува,
нито иска да кротува.
От вратичка на вратичка
чука палава, самичка.
Па се бутна във кошара
и продума на овчаря:
— Гладен ли си, казвай, братко,
ида да си хапнеш сладко.
Яж ме, па какво остане,
място другиму да хване.
Гледа весело овчаря
и по-весел отговаря:
— Сит съм, питке сладкодумна,
ти си медена и умна,
ще те пратя при орача,
че остана без погача.

От пътека на пътека
тръгна питката полека
по горички и поляни,
та орача да нахрани.
Пладне мина и премина,
но не охна, не почина
пуста питка закачлива.
Най-подире спря на нива,
спря засмяна при орача,
с благи думи го закача:
— Гладен ли си? Казвай, братко!

Ида да си хапнеш сладко.
Яж ме, па какво остане
място другиму да хване.
— Ядох, питке, и не мога,
та преядох — хвала богу!
Ще те пратя при ковача,
че остана без погача.

Ден се питката търкаля,
два селото обикаля,
по баири и поляни,
та ковача да нахрани.
Ето го и него вече
и на него също рече:
— Гладен ли си? Казвай, братко!
Ида да си хапнеш сладко.
Яж ме, па какво остане,
място другиму да хване.
Сиромахът чу, погледна,
па не вярва питка медна.
Тя го моли и говори,
той се чуди що да стори.
— Ех, добре дошла тогава!
Господ добрините дава.
С думи кротки и благати
нали той при мен те прати?
Нямах счупена парица,
нито залък, ни трошица
и се чудех, и се маех,
що да сторя — сам не знаех.
Ще те счупя наполовина —
с нея, питке, ден ще мина.
Като има за децата,
леко ми е на душата.

Нищо питката не рече
и отново се затече.

*Ала ето че в полето
срещна сиротинче клето.
То отчупи четвъртинка,
на полвината полвинка,
та от нея два дни яде
и на други бедни даде.*

*Нищо питката не рече,
пак със радост се затече
по горички и поляни
сиромасите да храни.
Най-подире спря — трохичка —
и я клъвна божя птичка.*

МИШЕ ЦАРСТВО

*Стара Кота-Котарана,
денем, нощем — по тавана,
горделива и напета
гони бедните мишлета.
Не им дава захарница,
ни орехи, ни пшеница,
а пък има със чували;
и мишленцата неяли
цели дни така гладуват
и във дупките кротуват.*

*Но веднъж, сърдит и строг,
викна стария Мишок:
— Хей, мишоци и мишлета
от хамбари и полета,
утре вече ще решим —
ето зимата захвана,
царство трябва да свалим —
царството на Котарана.
И в зори в един хамбар
сбират се с мишока стар
и решават във съвета
всички мишки и мишлета
да се качат на тавана.
Щом задреме Котарана,
с зъби да я удушат
и от трона да свалят.
Ала тя не ще да знае,
не лежи, а все играе.
Ту се ближе, ту се търка
и преде, преде и мърка,
и нали е хитра — ето*

дoближи се до кьoшeтo,
детo мишитe глaвички
стрелкaт с глyпaви очички.
Пa пoдскoчи дeвoлитa
зaд чyвaлитe прикритa
и eднo мишлeнцe хвaнa.
Пyстa, стaрa Кoтaрaнa!

Хyкнaхa дa бeгaт всички —
и стpaхливи, и гoркички —
нo рaзбpa oт тoз yрoк
oстaрeлия Мишoк:
Кoтaрaнa нe e кривa —
мишe цaрствo гo нe бивa...

ПРИКАЗКА ЗА ОСТЕНА

Веднъжска спря Остена
в една гора зелена,
да види близки, свои
във тихите усои
и да се пораздума
със веселата шума:
— Ех, ти, гора-горице,
ти, букова сестрице,
каква си ми листила
и колко род родила:
на всяко клонче — птичка,
на всеки цвят — пчеличка!
Ти веселиш сърцата
на всички по земята,
а аз слугувам, клето,
в обора и полето,
по пътища и ниви
със два воловци сиви.
Ни вече зеленея,
ни радостно живея...
И както тъй Остена
в горицата зелена
със мъка, жалостива
въздишаше горчиво,
пред него Лис-Лисана
изпречи се засмяна:
— Остенко, добър ден!
Какъв си пременен:
на върха със иглица,
а мил като овчица!
— Лисанке, остави ме,
зер нося лошо име:

като змия се вия,
кръвчица топла пия! —
Остенът туй издума,
а буковата шума
изсмя се с луда глъчка
на глупавата пръчка.
Но стресна се Лисана
от лошата закана,
па викна за сестрица
Мецана хубавица,
що броди из гората,
безстрашна и зъбата.
Тя ревна отдалече
и на Остена рече:
— Е-хей, крадецо див,
ако си още жив,
спасявай си душата,
че зла съм и зъбата!
Остенът пак отново
нададе вик сурово:
— Мецано, остави ме,
че нося лошо име:
като змия се вия,
кръвчица топла пия!
Уплаши се Мецана
и хукна през балкана,
а Лиса и не чака,
па скри се във шумака.
След малко с песен мина
овчарова дружина,
от сухи клони стари
натрупаха камари.
Огньовете светли, буйни
запахна огнеструйни.
И как така, не зная,
но тука беше края:
с душица уморена

*предаде дух Остена...
До горската поляна
на сива пепел стана...*

ГЛУПАВАТА ВРАНА

Веднъж, в една градина,
събра Врабец дружина —
след тая зима тежка
да хапнат по черешка,
набързо и накратко
да си побъбрат сладко.
Но кацна без покана
до тях госпожа Врана,
пригладена, умита,
заграка гласовито:
— О, няма ли стражарин,
ловец или пъдарин
крадците да изгони
от върхове и клони!
Крадливите врабчета
от ниви и полета
на орляк долетяха
и всичко изкълваха...
За мен, горката врана,
черешка не остана!
А старата градина
на леля е роднина,
във нея още малки
играли сме игралки
и пели сме с листата,
със коса и децата!...
Тъй глупавата врана
да грака не престана.
Но чичо Пей премина
през шумната градина,
отблизо и далече
послуша, па си рече:

— Поврякай си, поврякай,
но мъничко почакай...
Сегичка, вранке, ето,
готов съм със чифтето!
И гръмна нависоко,
и екна нашироко...
А враната, горката,
отпусна си крилата
и клюмна като цвете
на чичо Пей в ръцете.
А той се хили, гледа,
от смях му чак приседа:
— Нали си хубавица,
на гаргите царица
за глупостта голяма
ще те напълня с слама...
И ще висииш на края
в училищната стая,
ще гледаш от стената,
кога четат децата,
кога четат наука
за мъдрост и сполука...

НАДМЕННОТО ВРАБЧЕ

Веднъж врабчето, като се наяло,
и нему се доцяло
да има шарени крилца —
като слънца
да греят по полята,
да бъде най-красиво на земята...
Па литнало високо,
нашироко,
към птичките, другарки пъстрополи,
да се примоли,
да им поиска с обич, от сърце,
по шарено перце.
А те, добрички, нали го видяли
такова бедно, веднага му дали
най-хубавите си перца зелени,
най-скъпите си, огненочервени.
Нагиздило се весело врабчето
и кацнало напето
между певци известни —
да пее песни,
да се надува като райска птичка
в една горичка.
И както знае, тъй зачуруликало,
задумало, завикало:
„От днес нататък аз съм господар,
поради туй, че съм дарено с дар.
А вази назначавам големци,
защото сте певци
добри, послушни
и много добродушни.
Ала едно желая: тук глупци
не искам да се ширят,

ни да свирят
и да чичикат бедните врабци.
От днес нататък, тук от тоя клон,
което кажа — то ще е закон...“
Но ей че изведнъж
запискал дъжд —
и чудната премяна на врабчето
потоци я отвлякоха в полето.
А то само`остана сред листака,
опомни се и с капките заплака.

НЕСРЕТНИК

*Съберете се, ергени,
че довечера тъдява,
Кумчо-вълчо ще се жени,
Кума-лиса ще венчава.*

*Таралежко дърва кара,
Зайо булката наглежда,
а край огъня Комара
дългата софра нарежда.*

*Шътат, тичат, олелия —
нали всички са другари?
Леят вино и ракия,
канят гости и сватбари.*

*Ала Лиса — хитра, стара —
пак се сърди и трепери:
викна, почна да се кара —
кум не може да намери.*

*— Вълчо, главо побеляла,
та женитба тъй ли става,
сватба де се е видяла
без кум кума да венчава!*

*— Стига, Лисо, дига врява!
Зная, че без кум е тежко,
но не може ли тогава
Кум да бъде Таралежко?*

*— Не ща, Вълчо, Ежко-бежко!
Кой кумува с Таралежко?*

Почна Лиса пак да вика:
— Петля искам за прилика!
Вълчо най-подир отсъди:
— Лисо, твоето да бъде.

Почна весело да става
сякаш жени се царица.
Дойде време да венчават
няма кум, нито кумица.

Пита Вълчо Ежско-бежка:
— Слушай, брате Таралежско,
нека бог от зло да чува,
Лиса пак ни изхитрува.

Тичай, да ги стигнеш, свате,
тичай, Ежско, бързай брате!
Виж, готови са венците,
а пък няма ги кумците.

Тръгна Ежско да ги дири.
По гори и по баири
нийде никого не зърна,
затова се хич не върна.

А пък Вълчо дълго чака
във сватбарската премяна,
и завайка, и заплака,
че ергенин си остана...

НА КРЪЩЕНЕ

То било през летни пости...
Тръгнал Ежко отзарана,
че поканен бил на гости
на кръщение у Мецана.
И вървял, вървял — на края
срещнал весел Зая-бая.
— Добро утро, бог доброто;
де си скитал из горите?
— Ходих, Ежко, към хорото
да спогледам дъщерите. —
— Бързай, Зайо, приготви се.
Не получи ли покана?
Утре рано с Кума-лиса
кръстници сме у Мецана.
През гори, реки вървели
ето — брџмбара видели.
— Добро утро, бог доброто,
де си шетал, я кажси ни?
— Ходих малко до хорото
да се видя със роднини.
— Бързай, бяхме къде бяхме,
ами време не остана,
трџгвай с нази, закџсняхме,
два дни чака ни Мецана.
Ето трџгват най-подире
през зелените полета.
Зайо весело засвири,
Ежко уморен закрета.
— Братко Брџмбарчо послушен,
чака ни прием радушен —
гости знатни и обични,
все отбрани и прилични.

И софра от край до края,
прясно зеле зарад Зая,
та да помни и да има,
да си хрупка цяла зима.
Тъй додето със забава
Таралежко им разправя,
ето че пред тях застана
подмладената Мецана.
— Де сте тръгнали, комшии
в тези дълги, летни пости,
или рекли сте и вие
да ми дойдете на гости?
Стари достове познати
обичай е да ги близна.
Заповядайте, елате —
мъничко месце да гризна!
Меца почна да присяга
хукна Заека да бяга.
Ежско сви се цял на топка
и така не влезе в клопка.
А пък Бръмбарчо в земята
задълба се със главата.
И запъшка пак горкана,
пъшка старата Мецана,
че изпусна в тежки пости
най-добри и харни гости...

НЯМА ДА Я БЪДЕ

БАБИЧКА

*Кой си, кой си — я кажи!
Зъбите си покажи!
Лошо няма да ти сторя
и вратата ще отворя.
Зная, вѐн е зимен ден,
ала топло е при мен.
Имам пита от пшеница,
сиренце и пастърмица.*

Кумчо-вълчо

*Аз съм клан и недоклан,
и съм дран и недодран,
да се стопля — отвори ми,
че измръзнах в тия зими.
И за бабина душица
дай ми малко пастърмица.*

БАБИЧКА

*Кой си, кой си — я кажи!
Зъбите си покажи!
Де си скитал в този студ
без кожух и необут?*

Кумчо-вълчо

*Аз съм клан и недоклан,
и съм дран и недодран.
Кумчо-вълчо се наричам,
стари бабички обичам.
На реката бях за риба,
търся топличка колиба.
Вчера в село ме познаха*

и кожуха ми одраха.
Да се стопля отвори ми,
че измръзнах в тия зими!

БАБИЧКА

Кой си, кой си — я кажи!
Зъбите си покажи!
Да ги видя, да ги знам,
па тогава ще ти дам
пастърмица с топла пита
да си хапнеш до насита.
Влизай, Вълчо, у дома,
на ти сиренце и пита.
Стига вече гладен скита!
Ще живеем в таз колиба
с пастърмица и със риба!
Ала, Вълчо, занаяпред
утром, вечер — дете ходиш,
знай, че в къщи има ред,
гости няма да ми водиш!...

Кумчо-вълчо

Аз съм клан и недоклан
и съм дран и недодран.
Зиме скитам по снега,
нямам зъби, ни рога,
нито светя, нито грея,
но да шетам, виж, умея.
Да ора, да жъна зная,
и градини да копя.
(Баба чу, па се засмя.)

КОЛЕДАРИ

Свика хитрата Лисана
мързел Ежка и Мецана.
Размишляваха и трима
и решиха — тая зима,
Бъдни вечер щом ги свари,
да се сторят коледари.
Да обходят най-напред
всички къщи — ред по ред
от комшия до комшийка
и у баба попадийка,
че у нея — бог да чува —
тя с петел ще ги дарува.
— Вече работата стана —
каза хитрата Лисана. —
Гласовете ни са ясни,
пък и трима сме съгласни.
Истина е, ще сполучим,
ала трябва да научим
нова песен коледарска
за пред къщата болярска
на кметицата и кмета,
песен, дете не е пета.
— Вярно, права си, Лисано —
рече весело Мецана.
Само Ежко си мълчеше,
че да мисли го мързеше.
— Значи, всичко е решено
и почти е наредено. —
Пак повтори хитро Лиска,
па погледна и записка,
а след нея тежко Меца
поотпусна си гласеца.

Даже Ежко мързелан
викаше като одран.
Дълги дни и ноци пяха,
гласовете си деряха
тримата във хор чудесен...
Чудна коледарска песен!
Ала никой не виде
Бъдни вечер как дойде.
Дядо Коледа с брадата
оснежси навред земята.
Слезна с чудната шейничка,
със ботуши и торбичка,
пълна с нови армагани,
с боговици и колани.
Бъдни вечер тъй ги
свари наште чудни коледари.
Па се стегнаха за път
към селото да вървят.
Беше мразовита зима.
Бавно тръгнаха и трима
по отъпкания друм
без закачки и без шум.
Цяла вечер тъй вървяха
нийде никъде не спряха.
Светна най-подир селцето.
Светнаха звезди в небето.
И Лисанка проговори,
и на Ежка се кокори:
— Вече празникът удари,
стягайте се, коледари,
да запеем едногласно,
тихо, хубаво и ясно!
Тук е курникът на кмета,
пълен с ярки и петлета.
А до него е комшийка
нашата стара попадийка.
Тя добре ще ни гостува

*и с петли ще ни дарува.
Ето ви — трапеза царска,
пейте песен коледарска!
И макар че гладни бяха,
тримата във хор запряха.
Тримата, във хор чудесен,
нова коледарска песен.
Чуха ярки и петлета,
и кметицата, и кмета,
и сърдития комшия
със добрата попадия.
Та ги погнаха в полето,
а високо от небето
като мънички свещици
тихо трепкаха звездици
и огряваха полята,
снеговете и земята,
и пътечките самички,
дето бягаха горкички
тези весели другари,
тези чудни коледари!...*

Издание:

Йордан Стубел
Листило клонче

Второ издание

Редактор: Тихомир Тихов
Художник: Надежда Йончева
Художествен редактор: Стефан Груев
Технически редактор: Виолета Кръстева
Коректор: Янка Василева

Формат 16/70/100; тираж 23 113 екз.; подвързия 2113 екз.; брошура 21 000 екз.; печатни коли 14,50; издателски коли 18,79; уик 10,38 л.г. VII/64 б; изд. № 6015; поръчка № 171/1983 година на изд. „Български писател“; дадена за набор на 8.VI.1983 година; излязла от печат на 30.XI.1983 година; цена: подвързия 1,80 лв.; брошура 1,59 лв.
Код 25/95371 25337/6005-3-83

Издателство „Български писател“, София, 1983
набор и печат ДП „Балкан“, София
подвързия — ДП „Димитър Благоев“, София

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.